

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวพวงพิศ วิเศษสุวรรณภูมิ

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ. พรทิพย์ เขียรธีรวิทย์

ประธานกรรมการ

ผศ. ดร. ศศิเพ็ญ พวงสายใจ

กรรมการ

อ. คมสัน สุริยะ

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรกเพื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ประการที่สองเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้นานพาหนะทั้ง 2 ประเภทในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ประการสุดท้ายเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้นานพาหนะทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวข้างต้น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกใช้บริการโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ อย่างละ 200 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิธีการของแบบจำลองโลจิส

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี มีสถานภาพโสด มีภูมิลำเนาทางภาคเหนือ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถโดยสารประจำทางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาทต่อเดือน ส่วนนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถไฟส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา และรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟ ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 1-2 ครั้งต่อปี มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อน ใช้ระยะเวลาในการพำนัก 1-3 วัน ส่วนใหญ่เดินทางมาคนเดียว แหล่งข้อมูลที่ใช้เลือกยานพาหนะคือมีผู้แนะนำ ค่าโดยสารเฉลี่ยต่อคนประมาณ 401-600 บาทต่อครั้ง นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถโดยสารประจำทางส่วนใหญ่เลือกใช้บริการของบริษัทขนส่ง จำกัด ประเภทรถปรับอากาศ ชั้น 1 ส่วนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถไฟส่วนใหญ่เลือกใช้บริการรถด่วนพิเศษ (สปรินเตอร์) ปรับอากาศ ชั้น 2

สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รถโดยสารประจำทางมีความได้เปรียบกว่ารถไฟในเรื่อง ความรวดเร็วในการเดินทาง จำนวนเที่ยวเดินรถ ที่นั่งของยานพาหนะ ความสะอาดของยานพาหนะ ความสะอาดของห้องน้ำบนยานพาหนะ การให้บริการของพนักงานขายตั๋วโดยสาร และการตรงต่อเวลาในการเดินทาง ส่วนรถไฟมีความได้เปรียบกว่ารถโดยสารประจำทางในเรื่อง ราคาค่าโดยสาร และความปลอดภัยในการเดินทาง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ในการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการของแบบจำลองโลจิต พบว่า โอกาสที่นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจะใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟ เพราะรถโดยสารประจำทางมีความรวดเร็วในการเดินทาง มีจำนวนเที่ยวเดินรถ มีความสะอาดของยานพาหนะ และมีความตรงต่อเวลาในการเดินทางมากกว่ารถไฟ ส่วนโอกาสที่นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจะใช้รถไฟมากกว่ารถโดยสารประจำทาง เพราะรถไฟมีราคาค่าโดยสารต่ำกว่า และมีความปลอดภัยในการเดินทางมากกว่ารถโดยสารประจำทาง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง 3 อันดับแรกคือ รถโดยสารประจำทางมีสภาพเก่า รongลงมาคือ รถโดยสารประจำทางออกเดินทางไม่ตรงเวลา และรถโดยสารประจำทางมีที่นั่งค่อนข้างเก่าและถึงปลายทางไม่ตรงเวลา ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในการเดินทางโดยรถไฟ 3 อันดับแรกคือ ห้องน้ำบนรถไฟไม่สะอาด รongลงมาคือ รถไฟมีที่นั่งค่อนข้างเก่า รถไฟถึงปลายทางไม่ตรงเวลา ตามลำดับ

Independent Study Title The Behavior of Thai Tourists in Selecting Transportation Modes Between Bus and Train for Travelling to Chiang Mai Province

Author Miss Phuangphit Visessuvanpoom

Degree Master of Economics

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Porntip Tianteerawit Chairperson

Asst. Prof. Dr. Sasipen Phuangsaichai Member

Lect. Komsan Suriya Member

ABSTRACT

This study was undertaken to understand the behavior of Thai tourists in selecting bus or train as transportation mode to visit Chiang Mai, to analyze factors determining these tourists' choice of transportation mode, and to solicit their opinions concerning problems in using bus and train services. Data and information were obtained from questionnaire interview of 200 sampled Thai tourists each who traveled by bus and by train to visit Chiang Mai. Analyzes were based on the results of descriptive statistics and application of Logit Model.

The majority of Thai tourists covered in this study were characterized as female, aged between 21-30 years old, single, living in Northern region, and having bachelor's degree education. However, those who traveled by bus were typically wage earners with average monthly income of 5,001-10,000 baht while those who used trains were generally school pupils or degree students with average monthly income less than 5,000 bath

The Thai tourists under study in general share similar behavior in that they traveled to Chiang Mai 1-2 times per year, with the purpose to vacation, spent 1-3 days to Chiang Mai,

travel alone, chose transportation mode upon advice from other people, and spent about 401-600 bath/trip for transportation fare. Those who traveled by bus tended to choose first class air-conditioned buses served by Domestic Bus Company Ltd, while the train travellers mostly selected second class seats in air-conditioned express trains (sprinters).

Both bus and train passengers agreed that bus had greater advantage than train in terms of speed of traveling, available trips, seating, cleanliness in general and in rest-room, service at ticket counter, and punctuality. Train has been regarded as having greater advantage in the aspects of fare and safety .

The application of Logit Model yielded the result that Thai tourists were more likely to choose bus over train as transportation mode due to the former's advantage of speed, number of trips, cleanliness, and punctuality. There were chances that train would be selected as transportation mode for the advantage of lower fare and greater safety compared to bus.

The three major problems in traveling by bus in order were the run down condition of the vehicles, the failure of bus to take off on scheduled, the run down condition of seats, and the unpunctual arrival at final destination. Those main complaints about traveling by train were filthy toilets, rater old seats, and the unpunctual arrival at final station, respectively.